

Ann. I.

Num. I.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium subnotationis annuae, *praesolvendum*, in Italia est Libel. 10;
ubique extra Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis Commentarii paginis
ante sponsorem subscriptum Lib. 1.40;
postea vero Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, VOCIS URBIS administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

RERUM INDEX

DE VOCE URBIS	Card. L. M. Parocchi.
VOX URBIS	v. u.
VOCIS URBIS ANTESIGNANI	P. C. De Angelis.
BIROTA VELOCISSIMA	M. Ricci.
ACRAEPIENSIS INSCRIPTIO ET ORATIO NERONIS	F. Pellegrini.
VESPERAE PALATINAE	H. De' Vecchi-Pieralice.
VARIA. — In memoriam Monaldi Leopardi comitis	I. Cugnoni.
De Paccio nomine	I.
De mense octobri, etc.	Forfex.
TEMPLOM VESTAE TIBURE	I. Cascioli.
ANTHEA (<i>Eamus ad Ipsum</i>)	P. Angelini.
SUMMO PONTIFICI LEONI XIII. — Disticha	A. Anzoletti.
ANNALES	Egnatius.
ACTA SANCTAE SEDIS	Thomas.
EPISTULARUM COMMERCIMUM	A secretis.
AENIGMA.	

ROMAE
EX OFFICINA FORZANI ET SOCII

M DCCC XCVIII

MONITUM

Qui hoc primum *Vocis Urbis* exemplar libenti animo acceperint ac suo prosequuti fuerint favore, etiam atque etiam eos rogamus, ut una cum nomine et perspicua domicilii indicatione pretium subnotationis quam citissime mittant, ne mora sit ulla in huiusmodi commentario edendo ac dimittendo.

Omnes praesertim Episcopos, qui nobiscum de omnibus quae Romae acturi sint per litteras colloqui poterunt, itemque viros doctos, qui sive latinis rebus operam navant, sive studiis provehendis praesunt, sive adolescentes latinam linguam docent, vehementer obsecramus ut *Vocem Urbis* benigne respiciant, legant, sibique subiectis commendent: ad usum, enim, et latinae linguae commercium comparandum maxima erit omnibus utilitati.

Cuique insuper socio fas erit *soluta oratione* conscribere quae placuerint *Vocis Urbis* edenda paginis, dummodo ab indeole nostri commentarii non abhorreant atque ambitum et incorruptam sermonis integritatem servent.

Socii omnes figuram (m. 1.10 × 24), quae summo colore ac mira quadam pulcritudine prospectum Urbis illustrat, dono accipient.

FRIDERICUS PUSTET

Typographus pontificius et S. Rituum Congregationis

RATISBONAE — NEO-EBORACI — CINCINNATI

ROMAE — Piazza Fontana di Trevi, 81-85 — ROMAE

Quum III idus decembres, anno M DCCC XCVII, S. Rituum Congregationis decreto quamplurimae factae sint variationes et in rubricis et in breviario et in missali, maxima sedulitate omnes et singulas meas editiones sive breviarii, sive horarum diurnarum, sive missalis tum pro vivis tum pro defunctis, ex integro renovandas atque ad illud integrum conformandas curavi. Quo factum est ut non solum officium novum et missa S. Antonii M. Zaccariae suo loco inveniatur, indici et calendario addita, sed etiam omnes rubricae et aliae textus partes, quae vel minimam variationem pertulerint, ex integro ederentur.

Hae editiones sunt:

- I. Breviarium, in 2 et in 4 vol. in-4.
- II. Breviarium, 4 vol. in-12.
- III. Breviarium, in 2 et 4 vol. in-18.
- IV. Horae Diurnae, in-4 et in-32.

- V. Missale, in folio parvo.
- VI. Missale, in-4, in-8 et in-18.

- VII. Missale pro Defunctis, in folio parvo, et idem in-4.
- Ritualia etiam, Pontificalia, etc. novissima editione conscripta fuerunt.

Notum facio praeterea iam usque a die xvii kal. octobres novam Domum Librariam Romae a me institutam esse, quam SS. D. N. Papa Leo XIII pontificio titulo benigne decoravit. In ea, praeter omnes meas editiones, reperiri poterit copiosissima collectio operum Theologiae, Philosophiae, Iuris canonici, etc. — Catalogi gratis ad petentes mittuntur.

FRIDERICUS PUSTET
SS. Rituum et S. Sedis typographus.

R OMANU haud posuisse. Q lingua? Ex H arce, ubi c rium est co Alpium ne cumscriptu tonuit vox leges impo manitatem unde cursu lentiam ba

Ecclii r puli roman gnae in rel re militari ullam usq desertam p rerum fam vaserint? A dam ad am et ad maxi divinitus ad gruebat en Magnus, « pulos pra unius tener Quibus re Alighieri p Urbs atque imp Fundamenta lo Quo sedem ant

Itaque sive quae a silio omniu quasi deoru tales sunt post eversa ratoriae ma potentiae, tu maxime flor conticescere homines divi nante caelo: nibus. Mox exstitere pra principes, q sonus. Cuius temporis aut brevi restitut

Facta cap Religione

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:
In Italia Lib. IO
Ubique extra . Lib. I5, M. I2, Sch. I2, Doll. 3

BIS IN MENSE PRODIT

ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

VOX URBIS

ROMANUM Commentarium latine scripturos haud poenitet superbūm sane titulum posuisse. Quid enim romana Urbe maius aut lingua? Ex hac omnium terrarum arce, ubi divino consilio imperium est constitutum nullis nec Alpium nec Oceani finibus circumscriptum, grandis olim intonuit vox, sive quae iura et leges imponeret, sive quae humanitatem cultumque inferret, unde cursus ad omnem excellētiā barbaris etiam pateret.

Eccū non sunt auditae populi romani laudes, quum magnae in rebus omnibus, tum in re militari maxima? An vero ullam usquam esse oram tam desertam putemus, quo non cum rerum fama romana signa pervaserint? Ac fuit profecto quaedam ad amplitudinem et gloriam et ad maxima quaeque gerenda divinitus adiuncta fortuna: «Conguebat enim», inquit S. Leo Magnus, «ut pervios haberet populos praedicatio generalis, quos unius teneret regimen civitatis». Quibus resonare illa videntur Aligherii poetæ:

*Urbs atque imperium, volumus si vera fateri,
Fundamenta loco sancto sunt iacta parando,
Quo sedem antiqui Petri successor habueret.*

Itaque vetus illa vox Urbis, sive quae a Curia manaret, consilio omnium amplissimo, quod quasi deorum consessum mortales sunt admirati, sive quae post eversam libertatem imperatoriae majestatis esset atque potentiae, tum scilicet quum res maxime florarent, visa est illico conticescere. Silere enim oportuit homines divinis concentibus resonante caelo: *in terra pax hominibus*. Mox novissimi illius verbi exstitere praecones, in primisque apostolorum principes, *quorum in omnem terram exiit sonus*. Cuius gratia rumoris quaecumque iniuria temporis aut fortunae in Urbe ceciderant sunt brevi restituta melius, Romaque iterum,

*Facta caput mundo, quidquid non possidet armis
Religione tenet.*

Christiane Urbis vocem xx prope saecula reddiderunt, quamvis nullo tempore defuerint homines malis moribus opinionibusque depravati, qui eam hic illic niterentur opprimere.

aemulari vellent *romanos rerum dominos gentemque togatam*, misero quodam fato eo misericordie devenerunt, ut romani nominis ipsos pudenter.

Haec in eorum consuetudinem non cadunt qui pene cum lacte nutricis amorem Religionis simul et Urbis suxisse videntur. Quorum aures simul vox Urbis percellet, ea statim excipietur sic, ut non alia Roma locuta esse existimetur, quam quae orbis princeps communī acceptione intelligitur. Ea vox veritatem pluribus modis infractam saepe restituet; ea per occasionem monebit, non legiones, non classes, non regum foedera aut civitatum perinde firma esse imperii munimenta, quam iustitiam, religionem, mutuum amorem, honesta consilia, concordiam; ea stimulos admonebit, ut, pro suis quisque viribus, praesertim multis litteris multaque doctrina, causam Religionis et humanitatis tueatur.

NGENS nuperrime orbem pene totum desiderium pervasit, doctissimos quosque ad idiomatis unitatem revocandi. Experimentum ad id sumptum in irritum cessit, cum potiusquam unum inter plura loquendi genera eligeretur, antiquitate, diurno usu, vi et ingenita perspicuitate praecellens, novum ad lubitum effectum est, idque sapientia vacuum et elegantia, impervium, barbarum, quod simul ac rerum novarum captatores aggredi cooperunt, litteris exculti homines, consensu unanimi, abiecerunt.

Verum latina lingua, vel aevo nostro doctorum exercitatione probata, iis pollet dotibus, quibus universim, perinde ac generis humani idioma, haud difficile usurpetur. Ea nimirum Virgilium aluit et M. Tullium, Horatium, Catullum, T. Livium et I. Caesarem, Sallustium ac Tacitum, Terentium et Plautum, Phaedrum et Cornelium Nepotem. Terram, imposito iure, edomuit, temperavit aequitate; christiana fide abluta, divinam patefecit sapientiam, sacrisque praefuit operandis. Nec eam humanae philosophiae cultores negligere passi sunt, cum praeter Scholasticos, aevi renascentis principes, quos inter memoro Nicolaum Cusanum atque Copernicum, in deliciis habuere, et post eos clarissima illa metaphysics et historiae naturalis lumina, Leibnitius atque Linneus.

Tempestive proinde ephemeredem in Urbe edendam Viri amplissimi excogitarunt, quae novos ac veteres divinae humanaeque sapientiae thesauros proferens, latinam indueret maiestatem.

Coeptum opus gratulor vehementer, D. O. M. adprecatus, ut late per orbem diffusa, *Vox Urbis*, oborituro iam saeculo, dominicam vocem praecurrat.

Ex Aedibus Vicariatus,
Romae, idibus octobribus M.DCCC.XCVIII.

LUCIDUS M. Card. PAROCCII.

Hi Evangelii humanitatem et cultum despiciat, propositaque sibi nulla nisi Curiorum aut Camillorum virtute, quum magnam speciem doctrinae prudentiaeque praeseferrent, visi sunt in summa inanitate versari. Nullam enim conscientiam sunt eminentem effigiem antiquae virtutis, sed adumbratam imaginem gloriae. Cumque

fixa ad memoriam romanae gloriae sempiternam? Verum illud potissimum ante oculos obversatur quod catholica Ecclesia, omnis antiquae maiestatis haeres, quam linguam fatiscentis imperii fortuna obtulit, eam in divinae sapientiae interpretem suaque convertit. Quare nemo prudens obiecerit rem nobis esse cum mortuis,

nisi forte velit Ecclesiam, non modo a praetritarum rerum memoria, sed etiam a nostra sciungere. Pravum quoque iudicium erit illorum qui putaverint, nobis, vitio malignitatis humanae, vetera semper in laude, praesentia fastidio esse. Neque enim ita sumus recentium incuriosi, ut nos doctrinae cuiusvis incrementa non moveant; quin etiam id ipsum aetati nostrae laudi tribuimus, quod multo acrius quam antea excitata studia fuerint, ut incorrupta inquireretur latini sermonis integritas. Verum, quemadmodum in singulis artibusducenda simul ratio est et scientiae et usus, ita etiam latinitate cupimus nos esse non solum perfecte planeque eruditos, sed etiam cotidiano usu limatos. Squalere enim necesse est arma, nisi tractentur; iacere autem arma haec nostra nec ipsorum dignitas sinit nec Ecclesiae ratio aut disciplina.

**

Sed nec praesens humanitas, quae crescit in dies rebus novis cognoscendis, patitur in latini linguam tamquam in corpus inspici demortui animantis, studio nullum in usum deducto. Etenim in tanta librorum per orbem colluvie, nisi forte gentium omnium linguas tenere posse arbitremur, loquendi audiendique commercium erit profecto perarduum. Quare multis iampridem visum est oportere homines eruditos eiusdem linguae societate inter se esse coniunctos. Etsi autem alii aliam proponant, facili negotio intelligi potest latini opportunitatem sermonis probari quamplurimis.

Multa fidem promissa levant: ita multi fortasse cum Flacco. Nos autem nulla alia de causa spem fovemus ineundae gratiae apud lectores, nisi quod non obscure feramus plenum difficultatis ac laboris negotium nobis esse susceptum. Neque enim illud potissimum latet, maiorum sermonem usurpatibus, quandoquidem ab augustea aetate recedere minime licet, verborum copiam saepissime defuturam. Quia in re non ita bono animo esse iubet Tulliana sententia in libro I de Finib. « latinam linguam non modo non inopem, sed locupletiorem etiam esse quam graecam », uti potius illud Quintiliani vulgatissimum, « aliud esse latine, aliud grammatico loqui ». Quamobrem, si quando ignobiles verborum opifices esse cogimur, conabimur tamen ut, in universum spectantibus, ea quae afferemus latine dicta esse videantur. Ceterum, qualiscumque industriae nostrae erit futura virtus, illud certe recreabit, et Urbis et latinitatis studio animos incendisse, quocum utroque vera fides et humanitas arctissimo sunt nexu conjunctae.

v. u.

Nil mortalibus ardum est.

(HOR., Lyric. I, 3).

Durum! sed levius sit patientia

Quidquid corrigere est nefas.

(HOR., Lyric. I, 24).

Hominis imperito nunquam quidquam iniustius est
Qui nisi quod ipse fecit, nil rectum putat.

(TER., Adelph., act. I, sc. 2).

VOCIS URBIS ANTESIGNANI

LATINO sermone elucubratam ephemeridem vulgamus, non tamen opus inausum atque intentatum inimus. Viros quidem non sane multos, sed ingenio et eruditione praestantes in hac via nos antegressos facem nobis praetulisse libentissime fatemur. Omnim fortasse princeps Carolus Henricus Ulrichs dignus est qui maximis ad posteriorum memoriam laudibus honestetur. Qui cum discrimina et labores aerumnosissimae vitae nunquam animo percusso et abiecto pertulerit; visus est sibi in linguae latinae studio et exercitatione natus esse perfugium, ubi unice conquiesceret. Referre libet quae in hanc rem scripto consignavit in commentario, cui titulus *Curriculum vitae literarium*, quod edidit vir pari nobilitate et humanitate insignis Nicolaus Persichetti, Aquilae ad Aternum.

« Cum anno », inquit, « 1866 Prussiani occupavissent patriam meam, conciones habui publicas, quibus adversarium me ostendi eorum invasioni et hostili iugo, et regi Hannoverae fidelem. Quod valde aegre ferens dux Prussianorum propugnaculo prussiano me inclusit. Quamquam in vita actuosa, vulgo practica, nihil fere praestiti, semper literas amavi. Anno 1880 relicta Germania, Neapolim me contuli ibique tres annos commoratus sum. Unde anno 1883 gelidioris aeris causa migravi Aquilam. Cordi meo per totam vitam fuit lingua latina. Perpetuum, ceterum censeo, ut ita dicam, mihi mansit: linguam latinam non esse delendam. Cuius amore et cultu motus anno 1889 hic condidi parvos libellos periodicos latinos quos nominavi *Alaudas*. Atque horum vices quae fuerint, paullo post ita commemorat. « Quae Alaudae a me scriptae non quidem ita multos assequutae sunt lectores, at saltem factae sunt, quod mihi in votis erat, ut hac voce utar, internationales. In fere omnibus civitatibus Europae lectores ex pacto eis exsisterunt (maxime in Britannia et in Russia) etiam in America, in Aegypto (Cairo et Porto Said), in Asia (Madras et Taschkent, Taschkentii non minus 15), unus adeo apud ipsos antipodas Novae Zelandiae oppido Wanganui. Inter lectores ex pacto sunt unus rex (trans alpes), una regina (stirpis latinae), bibliotheca musei britanici Londiniensis, in Finlandia bibliotheca alterius Lycae i. e. Svecici, Helsingforsiensis aliae. Sinit mitti sibi honoris causa *Alaudas* bibliotheca apostolica Vaticana ».

Addidit nobis animum tenax viri propositum quo septem continenter annos in hac palaestra desudaverit, non quidem ut fructus ad rem familiarem vel alendam vel ornandam perciperet, cum aetatem pene omnem in maxima egestate transegerit, sed ut linguae latinae studium, quantum sibi licuit, proveheret, eamque summo in pretio habendam esse contendaret. Ceterum post eius obitum potissimum inclaruit, cum eruditissimus quisque, non ignarus *Alaudarum*, illustri eum laude celebrarit. Reliquis praetermissis, uno utar testimonio Iosephi Mengotii, qui memoriam tanti viri honoris titulo tradendam curavit posteritati:

CAROLO·HENRICO·ULRICHS

FRISIO·PATRIA

VIRO·DESIDERATISSIMO

INTER·DOCTOS·IN SIGNI

INTER·SAPIENTES·EGREGIO

INTER·LITERATOS·POETASQUE·DISERTISSIMO

OMNIBVS·PRAEDITO·DOTIBVS

QVIBVS·OPTIMI·CIVES·ORNARI·SOLEN

AQVILAE·AD·ATERNV

PRIDIE·IDVS·IVLIAS

MDCCCXCV

AETATIS·SVAE·SEPTVAGESIMO

VITA·MIGRATO

ADMIRATORES·AMICI

SVBSCRIPTORES·LECTORESQUE·EPHEMERIDIS

CVI·ALAVDAE·NOMEN

QVAM·AD·SERVANDVM

ATQVE·TOTO·TERRARVM·ORBE

LATINVM·SERMONEM·PROPAGANDVM

ILLE·EXCOGITAVIT·EDIDITQVE

HOC·MARMOR·SVA·FAMA·CADVCIVS

AERE·CONLATO

ERIGENDVM·CVRARVNT.

Verum huius viri fama Europae fines feliciter praetergressa in Americam peragravit. Eam enim de Carolo Ulrichs *Praeco latinus* Philadelphensis mentionem facit, qua nulla praestantior. Accepe haec, quae leguntur in vol. I, num. 12, mense septembri. « Carolus Ulrichs vir grandaevis, doctus, cuius fama totum mundum illustraverat, quem ex omnibus orbis inhabitati partibus, ob insignem doctrinam, modestiam, fidem et pietatem admiratione sumus et veneratione prosecuti, in regno culto vicinas universitates, centenas scolas superiores habente, in xenodochio oppidano miserrimam oppetiit mortem ».

**

Hunc auctorem ea mente attulimus ut alterum non modo antecessorem sed et collegam potissimum commendaremus. Tametsi commendatione nostra non egeat; ipse enim celebritate sua se commendat. Qui multis abhinc annis exortus, adulta iam aetate, confirmatisque viribus in suscepto agone decertans perseverat.

Potest autem sibi merito gratulari, exemplum suo ad eandem dimicationem subeundam excitasse. Iam si minus ipsi aequiparabimur eventus assecutione, exhibere in animo est, consilii eiusdem, eiusdemque propositi firmatatem. Adhaeremus enim titulo *Praeonis latinis*, quo folia tamquam tessera insignivit, « ad propagandum nimur sermonem latinum nec non ad fovendum literas latinas » (1).

**

Sed latini sermonis, dicet quispiam, quae tandem utilitas? Multa profecto non solum non aspernenda, sed magnopere expetenda. Mitto latinae linguae dignitatem, libertatem, leporem, mitto veterum scriptorum copiam aetatis aureae, quorum lectione mirifice delectamur, et quorum sermo:

Vehemens et liquidus puroque simillimus anni
Fundit opes Latiumque beat praedivite lingua.

(HOR. Ep. II, 2, v. 120).

(1) Ne longiores simus, nullam mentionem facimus de ephemeride, cui titulus *Zoologicae res*, quam aliquot menses viri praestantissimi in Urbe ediderunt; de *Bibliotheca philologica classica*, quae nunc quoque Berolini, de *Mnemosyne bibliotheca philologica*, quae Lugduni Batavorum quater in anno prodit, aliisque.

Num vetari possumus quo minus hoc unum expendamus? Optimum quidem esset, quod fuit et est in optatis omnium hominum sapientiam, si id contingenter aliquando, ut omnes omnino universi orbis nationes uno eodemque sermone uterentur, quo omne id quod toti humanae societati beneverteret, omnibus, nulla interpretationis ope, compertum foret et pene vulgare. Atqui hoc in communi locutione principatus nisi latinitati detur, nulli unquam dabitur alteri. Cuncti enim homines, cuiuscumque demum nationis sint, ita proprium sermonem diligunt ut censeant non solum esse optimum, sed omnibus aliis esse praferendum; neque ab hoc iudicio recedunt unquam, nec patientur hoc suo iure a quopiam fraudari, ac de loco principe dimoveri. Quidquid enim nativum est, nequimus non arctissime et vehementissime adamare. Iam huiusmodi dilectione caret lingua latina, quae publici iuris est, nec potest quis ut suam sibi vindicare. Video tamen exceptionem non defutaram obiciunt lingua latinam propriam esse romanae Ecclesiae, id quod maxime prohibet ne sermonis latini usus universae societati communis sit. Qui enim Ecclesiae invident eique acerrime reluctentur, nulla aetate defuerunt, atque hac potissimum nostra et plurimi sunt, et adversarii quam qui maxime. Fato haec esse verissima, nec tamen illud a veritate arbitrör abhorre: praeter linguam latinam, nullam esse aliam veterem, nec futuram noviter inventam, quae omnibus praesto sit ut mutua sermonis et societas et communicatio nationes inter amico foedere contrahatur. Ceterum haec a nobis obiter dicta esse existimantur. Non enim ita nos decipimus, nec tam arrogantes esse volumus ut putemus ephemerede hac nostra id posse nos assequi, quod impedimentis undequaque salebrosissimis irretitur.

Aliae sunt caussae, quae nos movent ut opus hoc tractemus, quod speramus non futurum

Periculose plenum opus aleae.

(HOR., Od. II, 1).

**

Movit nos primum aliorum exemplum et potissimum *Praeconis latini philadelphiensis*, qui ex America in Europam felicissime enavigavit, atque adeo erexit in spem nos etiam et in Italia et in ceteris Europae partibus et apud ceteras gentes transvectos non inhumaniter exceptum iri. Visum est etiam oppido conveniens ut huiusmodi experimenta urbe Roma prodirent, in qua veluti in suo domicilio et floruit et florescit adhuc germana latinitas. Suasit deinde, multorum praeclarissimorum virorum querela, qui

aegerrime ferunt studium latinae linguae in adolescentium animis sensim in dies elongescere, et operam omnem et cogitationem ad illud redintegrandum impendunt. Id tandem consequi vehementer cupimus quod egregie animadvertisit Iosephus Tuccimei, rerum naturae scientia et multarum doctrinarum cognitione clarissimus, latinam linguam esse restaurandam, sibique auguratur fore ut, qui eruditione praestant atque opes suas assiduo studio conquisitas divulgent, non quique suum sed perspectum doctis omnium nationis sint, ita proprium

BIROTA VELOCISSIMA

(LA BICICLETTA).

*Aspice; binarum sunt haec portenta rotarum;
Stat mea, qua impellor, vis in utroque pede.
Insilio sellam; vix dura manubria movi,
Sub pedibus tellus aufugit; ecce volo.
Si mihi tunc mulier, simplex aut forte puella
Occurset, costas illico fracta cadet.
Non populo aut plebi facta est haec semita; nostram
Heroes totam currimus impavidi.
Currimus impavidi, fera gens; iuvenumque senumque
Nos iuvat in media rumpere colla via.
Non cornu canimus, sed tintinnabula raro
Pulsantur: damnum displicet? ipse cave.
Ac nemo e multis ne tum custodibus Urbis
Scribat quem numerum sella homicida gerit,
Vix rupto capite, illiso vel civis euntis
Naso, praecipites tollimur ex oculis.
Sistere sic nemo nos coram iudice coget,-
Sic impuniti cras repetemus iter.
Sic nos ridemus leges, ipsumque tribunal,
Sic vespillonum turba frequenter ovat.*

*O magni! o fortes! iterum salvete iterumque,
Ac natibus vestris sit pia semper humus!*

MAURUS RICCI.

nibus latinum sermonem usurpent et scientiarum incremento prospiciant (1).

Hisce rationibus adducti manum operi admovimus, remque gerere, quam minimum indecorum facere possumus, in voluntate est.

*Si quod volumus eveniet, gaudebitus:
Sin secus, patiemur aequis animis.*

(PL., Cas. 2, 6, 24).

P. CAESAR DE ANGELIS.

(1) Vide, sis, eius libellum, qui inscribitur: *La lingua scientifica internazionale, o Restauriamo il latino*. Roma, 1892.

*Maxima debetur puer reverentia: si quid
Turpe paras, ne tu pueri contempseris annos.*

(IUV., Sat. XIV, 47).

ACRAEPIENSIS INSCRIPTIO ET ORATIO NERONIS

MAURITIUS Holleaux gallo in Lugdunensi studiorum universitate doctor antiquitatibus rerum graecarum tradendis, cum supremi in Gallia studiorum antistitis iussu quaerendis lapidibus litteratis effoderet in Boeotia, forte accidit ut sub exitum anni 1888 in oppido cui nomen Karditza, prope vetustissimam urbem Acraephiam, in aede sacra Georgio martyri marmor detegeret cum litteris incisis, quod licet muro connexum et maiorem partem muri anteridio quodam obductum, emissitos tamen oculos docti viri non effugit, qui versibus extremis non sine labore lectis subito maximi ponderis oblatum sibi intellexit esse monumentum. Templum enim illud probe noverat fere totum ex redivivis lapidibus structum idque complecti spatium quod olim ad antiquissimum Bacchi fanum pertineret. Saxis autem aliquot ingentibus, quae maxime obstarent quominus litterae calce oblita legerentur ex anteridio sublatis, opere supra quam cuique credibile est incommodo triduo absoluto, nuncum inventi dedit vulgandum diariis. Cum ego mensem iam moratus Athenis vesperi quodam, ut moris erat, deambulatum irem, inaudi vi repente vias et plateas clamoribus resonare diaria volitantia vendentium puerorum, qui vocis intensione diversa illud idem centies iterabant: « ο λόγος τοῦ Νέρωνος, ο λόγος τοῦ Νέρωνος ». Quid esset miratus, empto diario, statim compéri non facta ut mercem extruderent, non mendaciā pueros tanto cum strepitu clamitavisse per vias, sed ipsam revera Neronis orationem venundari, quam omnes pene dicam veteres rerum eius aetatis scriptores ad Graecos habuisse ferunt imperatorem illum, quem tota fere Graecia obeuntem certamina exceperunt effusissime, quamque eandem obiter indicare memineram ipsum Svetonium. Hic enim Neronis in Acaiam iter, eiusque gesta et ludicas victorias persecutus, provinciamque universam libertate, iudicesque certaminum pecunia grandi et civitate romana donavisse

testatus, haec, ait, beneficia e medio stadio Isthmiorum die, sua ipsum voce pronunciavisse.

Rei novitate percusus inventi nuncum misi Romanum, et Petrum Angelinum latinis litteris tradendis doctorem, quocum a condiscipulatu et vitae consuetudine et studiorum societate vivo coniunctissime, certiore feci per litteras, quas hic mihi liceat integras transcribere.

« Paucis abhinc diebus, quod evenisse legimus adolescentem Svetonio, excitatum hic ab inferis putavi Neronem, non qui humani generis excidium afferret, sed qui se proderet Graecorum amantissimum, eosque ediceret libertate donatos et solutos omni onere publico. Quid hi nostri Athenienses gravissimis onerati vectigalibus?... Quo animo revocatum ab Acheronente opperiri Neronem? quibus laetitiae vocibus excipere pollicitum se quae maxime cupiant largi-

VOX URBIS

4

turum? Rides?... Nolim videri velle te ludere: ex urbe enim Galliarum principe x. kal. novembr. nuncium Athenas allatum, Gallum hominem doctrina praestantem id effecisse ut memoria ac desiderium Neronis hic revivisceret. Nuper enim vera huius imperatoris oratio ad veteres habita Graecos, his nostris Atheniensibus acceptissima, millenis hic diariorum exemplaribus edita disseminari in vulgus, lectari passim, summis efferri laudibus. Tu vero si quantum praestiterit eloquentia Nero iam non poteras coniicere neque ex iis quae apud Tacitum, neque ex iis quae apud Svetonium aliosque veteres scripta legimus, utere modo acri iudicio tuo, virgulam cape censoriam, ut quam mittimus latine redditam Neronis orationem notes, quanti valeat iudices, dicas denique num qui cupidissimus fuisse fertur litterarum et artium idem orator fuerit certe probabilis. Tota abnormi vita multa in eo fuerunt omnino singularia et nova: multa illi cum Graecis communia, vel potius, eius inspectis moribus ingenioque, latuisse in ipso videtur graeca magis natura quam romana. Quae enim Cornelius monet romanis moribus abesse a principis persona, haec eadem testatur Tacitus vehementer illi in deliciis fuisse, caelare, pingere, cantus, aut regimen equorum exercere, carmina pangerere. Undecim annos natus, praeceptis etiam eloquentiae institutus est a Seneca, doctore illius aetatis nobilissimo, qui, ut ait Svetonius, discipulum a cognitione veterum oratorum avertit, quo diutius in admiratione sui detinere, quique puerum otio graeco indulgentem perditissime more graeco docuit. Hac autem institutione fructus qui fuerint compertum omnibus est: artifex sibi et assentatoribus, maxime graecis, visus eximius: insano quodam furore agitatus poeticam attigit poeta mediocris, eloquentiae studium puer arripuit nullus orator. Primum enim, ut verba Taciti usurpem, ex iis, qui rerum essent potiti, seniores Romae adnotabant, alienae egisse facundiae Neronem: regesque huius aetatis neroniana vides sequi vestigia, aliena eloquentia pro concione viros alloquentes a populo delectos, qui leges iubent et vettigalia decernant. Utinam aliquando et principis imitentur exemplum, qui unus vettigalium pondere afflictissimos cives erexit immunitate! Sed haec praetereamus, ne videamur seria loqui. Quas igitur ferunt habitas ab illo imperatore orationes manu Senecae praceptoris exaratas vel manifesto affirmant, vel obiter innunt, qui neroniana gesta veteres persecuntur. Quid ergo? ineptus omnino rabula Nero dicendus? Nullis ipse naturae praesidiis ad dicendum accesserit: facile tamen credas eius illam orationem fuisse, qua dehortatur Senecam petentem ut quietem seni permittat, eiusque bona recipiat; haec enim oratio, quam qui refert, Tacitus, ornat arte sua, definiri comode potest verbosa principis grati animi simulatio: itemque alteram, quam nuper e tenebris erutam nolim arbitrare praeclarum aliquid esse, licet nocturnis diu-

nisque manibus doctorum hominum versetur. Utroque enim brevis est, sententiisque ita communibus referta, ut centies eisdem videatur usus in re simili. Utraque constat officiosissimis verbis, quae milles acupantur aulici vel artis imperitissimi certas loquendi formulas rationesque ediscentes, quibus pro re nata facilissime utantur. Praeterea si natura defuit ad dicendum, abundare oportuit doctrina, ipsomet fatente se tamquam munus acceptum a Seneca id habuisse, quod et meditatae, et subitae orationi posset occurtere. Manum eius denique et signum videoas cum hic animadverteris luce clarius palam fieri studium vehemens et acre quo rapitur tota vita se effundit supra Deos nedum supra ceteros mortales; quod quidem aperte prodit odium, quo prosequitur aemulos. Vide quibus se studeat cumulare laudibus: voluntatem suam munificam quanti faciat nullo cum principe comparandam: quo in pretio apud ipsum sint Graeci considera quos perpetuo dicat fuisse viles

Parvi pendatur itaque aeraephiensis inscriptio et oratio Neronis, artem dicendi si speces: at quam facias oportet litteratum illud saxum quod eius imperatoris actati aequale fuisse vides? Unicum fortasse illius temporis vestigium, inter tantas oppidorum et urbium ruinas ad nos usque pervenisse? At historiam si speces quam multa nos docet! quo anno, qua die, quo loco in libertatem Graecia vindicata fuerit, quod non bene veteres, titulus hic optime ostendit: cuius generis immunitas haec fuerit, re diu quæsita et disputata, aeraephiensis inscriptio declarat fuisse perfectam, ut ab anno 67 post Chr. nat. ad Vespasiani tempora ea fuerit conditione Graecia qua fruebatur Italia. Damnatione nominis, Nerone mortuo, Senatus auctoritate decreta, tyranni memoria oblitio de lenda erat sempiterna. Quare e monumentis omnibus publice factis ablatum appareat ex industria nomine, quod hic fortuito bis legitur intactum. Lapididae denique vitia, quae hic occurunt, utilia nobis magnopere sunt, ut quemnam eo tempore apud Graecos fuerit litterarum pronunciandi ratio innovescat, num quod vocant iotaclismi vitium tum invulnerit: cum enim in incidentibus litteris in errorem facile inducat ea, qua perperam utuntur lapididae, pronunciandi ratio, legendibus titulum hic noster lapidida videtur iotaclismi viatio laborasse: Hac tamen de re fusus alias si videbatur. Nunc vertenda aeraephiensis inscriptio, et in primis notandum tribus eam contineri partibus edicto, oratione, decreto.

**

IMPERATORIS EDICTUM.

Cum nobis in animo sit pro sua erga nos voluntate meritam referre gratiam Graeciae omnium gentium nobilissimae, edicimus ut quotquot hanc incolumt provinciam frequentissimi adsint Corinthi iv. kal. decembres.

IMPERATORIS ORATIO.

Cum populus praestituta die frequens convenisset, haec imperator pro concione locutus: « Insperatum vobis, Graeci, donum, quamvis nihil sit quod ab nostra benignitate sperari non possit, gratificantes tribuimus quantum ne vos quidem ipsi ausi fuistis postulare. Omnes qui Acaiam incolitis eamque regionem, quam adhuc Peloponnesum appellant, Graeci, per Nos aucti estote omnium rerum immunitate, eaque frumenti libertate, qua nunquam estis usi ne optimis quidem reipublicae vestræ temporibus, quippe vel sub alieno vel sub domestico semper dominatu servi fuistis. Atque utinam, florente maxime Graecia, in potestate nostra fuisset augere vos tanto munere: multo enim plures gratificationis huius nostræ participes habuissimus. Quare tempori maledicendum, cuius vi et iniuria iam muneric huius imminuta sit amplitudo. Hac itaque die nulla miseratione at summa benevolentia trahimur ut erga vos benefici simus, agimusque grates Diis vestrī maximas, quorum tutelam semper experti sumus terra marique, quod ipsi

Templum Vestae Tibure.

vel sub alieno vel sub domestico domino servos. Mendacissima reputes verba, quae singularem erga Deos Graeciae sospitatores illius pietatem redolent, a quo accepimus Deos omnes fuisse neglectos. Quid plura? Haec aliaque nonne satis indicant scribentis mentem et animum? Tibi modo curae sit neronium hoc opus accurate perpendere: meae vero sunt partes postulare veniam si barbare verti non pro maiestate dicentis. Scias tamen omnes in eo me contulisse vires ut tibi probarer. Tu Romae cum sis et latine doceas ne putas futurum ut Athenis latine scripta ad te proficiscantur ipso te digna. Valetudinem tuam etiam atque etiam cura: hoc enim mihi gratius facere potes nihil. Vale».

**

Haec ad amicum: quid nunc exacto decennio ad eos, quorum interest audire *Vocem Urbis* editam latine? Maxima capitur utilitas ex vetustissimis titulis qui numero quotidie maiori effodiuntur e terra testes aequales temporum, et rudera ex aedificio antiquarum aetatum prolapsa collecta, summoque labore quaesita, ut nobis usui sint ad praesentem futurumque humani generis vitae cursum dignoscendum et moderandum. Praesens enim vita non integra est, sed caeca procedit si prorsus ab aetatibus secernatur antiquis.

nobis occasionem dederint opportunitates liberales in vos praestaremur. Alioquin uni aetate civitati libertatem donum contigit Neroni ut integrum proximum vindicaret ».

EPAMINONDAE DECRETA

Epaminonda Epaminonidae filius petrus domus augustanae et Neronis Augusti ita censuit: Quum Nero minus, Imperator maximus, tribunus pater patriæ, sol novus qui splendens verit velle se Graecis beneficenter Ipse grates referat obsequiumque quorum sub tutela dicat se semper Imperator excelsus, unus omnium populorum Graecorum amator, Iuppiter dederit libertatem non aliunde ad dingenam, olim Graecis ereptum num decus restituerit, atque ut non essemus efficerit, quumque tantum rato cumulum addiderit omnium nam nemo Imperator nobis a perfectam, placere Magistratus populo, primum Aram lovis Servar consecrari in ea que inscribi « Neroni lovi liberatori in aeternum », atque in Aede Apollinis Ptoi prope imagines, quae patris Deos nostros referunt, ponit statuas Neroni lovi Liberatori, Deaeque Augustae, ut hoc obsequii testimonio et civitas nostra sua erga dominum Augustum Neronem deinde placere decreti huius censum alterum in foro ad Alterum in Aede Apollinis Ptoi

FERD.

VESPERAE PASCHALIAE

DE NOVARUM APPELLATIONIBUS

R OMÆ quum degam, veterum monumenta que assidue requiro, ac mordax est ruinas inter mundas. Inest illis quasi quidam ad eas quasi quaedam aetate, et cor et animus ad inscriptionsque moventur. Rati standi potestas, prout in lubet, nam frequens saepe manus curiosa scrutantur, videre et exclamare ac est, quippe quia de morte.

Et iure quidem; non

studiorum causa, sed de Mihi vero non sicutum rerumque casus simul cum recordatio

i pendatur itaque acraephiensis inscriptio et
o Neronis, artem dicendi si spectes: at quanti
oportet litteratum illud saxum quod eius impe-
s actae aequale fuisse vides? Unicum fortasse
temporis vestigium, inter tantas oppidorum et
ruinas ad nos usque pervenisse? At historiam
tes quam multa nos docet! quo anno, qua die,
co in libertatem Graecia vindicata fuerit, quod
ne veteres, titulus hic optime ostendit: cuius
immunitas haec fuerit, re diu quæsita et
acraephiensis inscriptio declarat fuisse per-
ut ab anno 67 post Chr. nat. ad Vespasiani
ea fuerit conditione Graecia qua fruebatur
immunitate nominis, Nerone mortuo, Senatus
decreta, tyranni memoria obliuione de-
bet semper. Quare e monumentis om-
nifice factis ablatum appetit ex industria no-
dic fortuito bis legitur intactum. Lapidæ
ritia, que hic occurrit, utilia nobis ma-
gnopere sunt, ut quæ-
nam eo tempore apud
Graecos fuerit litterarum
pronunciandi ratio inno-
tescat, num quod vocant
iotaclismi vitium tum inva-
luerit: cum enim in inci-
dendis litteris in errorem
facile inducat ea, qua per-
peram utuntur lapidæ,
pronunciandi ratio, legen-
tibus titulum hic noster la-
pidæ videtur iotaclismi vi-
tio laborasse: Hac tamen
de re fusus alias si videbi-
tur. Nunc vertenda acrae-
phiensis inscriptio, et in
primis notandum tribus
eam contineri partibus
edicto, oratione, decreto.

IMPERATORIS EDICTUM.

Cum nobis in animo
sit pro sua erga nos vo-
na referre gratiam Graeciae omnium
simae, edicimus ut quotquot hanc in-
cam frequentissimi adsint Corinthi-
es.

IMPERATORIS ORATIO.

praestuta die frequens convenisset,
pro concione locutus: « Insperatum
num, quamvis nihil sit quod ab no-
sperari non possit, gratificantes tri-
ne vos quidem ipsi ausi fuistis po-
i Acaiam incolitis eamque regionem,
nonnesum appellant, Graeci, per Nos
um rerum immunitate, eaque frua-
nunquam estis usi ne optimis qui-
estrae temporibus, quippe vel sub
omesticó semper dominatu servi-
am, florente maxime Graecia, in
quisset augere vos tanto munere:
gratificationis huius nostrae par-
s. Quare tempori maledicendum,
iam muneris huius imminuta sit
mūr ut erga vos benefici simus,
Diis vestris maximas, quorum tu-
sumus terra marique, quod Ipsi

nobis occasionem dederint opportunam, qua maxime
liberales in vos praestaremur. Allos enim principes
uni alteri civitati libertatem donavisse scimus: soli
contigit Neroni ut integrum provinciam in liberta-
tem vindicaret ».

EPAMINONDÆ DECRETUM.

Epaminonda Epaminondæ filius Sacerdos per-
petuus domus augustanae et Neronis Claudi Caesaris
Augusti ita censuit: Quum Nero orbis terrarum domi-
minus, Imperator maximus, tribunicia potestate XIII,
pater patriæ, sol novus qui splenduit Graecis, decre-
verit velle se Graecis beneficentissimum esse, cum
Ipse grates referat obsequiumque praestet Diis nostris,
quorum sub tutela dicat se semper fuisse, cum Im-
perator excelsus, unus omnium post hominum memori-
am Graecorum amator, Iuppiter Liberator, nobis
dederit libertatem non aliunde advectam, sed hic indi-
genam, olim Graecis erexit; cum nos in pristi-
num decus restituerit, atque ut nostri iuris plenissime
essemus efficerit, quumque tanto beneficio tam inspi-
rato cumulum addiderit omnium rerum immunitatem,
quam nemo Imperator nobis ante illum donaverat
perfectam, placere Magistratibus, Adssessoribus, Po-
pulo, primum Aram Iovis Servatoris Arae proximam
consecrari in ea-

que inscribi « Ne-
roni Iovi liberatori
in aeternum », at-
que in Aede Apollinis Ptoei prope
imagines, quae pat-
rios Deos nostros
referunt, poni sta-
tuas Neroni Iovi Li-
beratori, Deaeque
Augustae, ut hoc
obsequii testimo-
nio et civitas nostra sua pietatis sensus ostendat
erga dominum Augustum Neronem, eiusque domum:
deinde placere decreti huius exemplar marmore in-
ciscum alterum in foro ad Aram Iovis Liberatori,
alterum in Aede Apollinis Ptoei adservandum collocari.

FERDINANDUS PELLEGRINI.

VESPERAE PALATINAE

DE NOVARUM APPELLATIONE RERUM

I.

ROMAE quum degam, quotquot in urbe sunt,
veterum monumenta temporum, virorum
que assidue requiro, ac mihi solitario et silenti
dulce est ruinas inter multiplices commorari.

Inest illis quasi quidam ineffabilis halitus, et
ad eas quasi quædam aura circumvolat, quibus
et cor et animus ad insuetos affectus, cogita-
tionesque moventur. Rara tamen invisendi et
standi potestas, prout in solitudine et silentio
lubet, nam frequens saepe circuit ac perstrepit
manus curiosa scrutantium, quorum nonnullis
videre et exclamare ac inter suos disserere sat
est, quippe quia de moestis cogitare non curant.
(Ad proximum numerum).

rum, quibus populus late rex, terra marique
dominus virtute et patientia, consilio quæque
regebat.

Et monumenta et imperium æterna saceculo-
rum ala detravit, sed leges et sapientiam prote-
rere non potuit, neque facem illam extingue-
re que in Capitolo semel erecta et mox in Va-
ticanicum translata ad maternos Romæ amplexus
humanum genus accivit.

Quid Caesar, quid Scipio acturi essent si,
novis hisce adinventionibus opem ferentibus, le-
giones commoverent suas? Quid Virgilius ille,
quid Flaccus, quid ipse Tullius ore sonarent
nova nostra circumspectientes? Quaenam nova
nomina novis hisce inventis imponerent divini
ingenii vena redundantes, et uberis flumine ser-
monis copiosi?

Haec ego, solus insidens super eversae col-
lumnae trunco, in Palatino meditabar septus ruinis
Caesareæ Domus.

Et ecce divellor a cogitationibus meis, non
sponte quidem, accedente ad me viro quodam
candida toga induito, veneranda senectute specta-

VARIA
In memoriam Monaldi Leopardi comitis.

III kal. iulii vertentis anni, c a die natali per-
celebris poetae Iacobi Leopardi, Iacobus alter nepos
imaginem aeneam atavi Monaldi in bibliotheca do-
mestica hoc titulo dedicavit:

MONALDI · LEOPARDI · COMITIS · BENEMERENTISSIMI
IMAGINEM · AERE · CAELATAM · A · C · AB · ORTU · IMMORTA-
LIS · FILII · EIUS · IACOBI · QUEM · IPSE · EXEMPLIO · ET · IN-
GENTI · OMNIGENUM · LIBRORUM · COPIA · DOMI · CONQUI-
SITA · AD · BONARUM · ARTIUM · STUDIA · INFLAMMAVIT
ADIVUIT · IACOBUS · NEPOS · DEDICAVIT · III · KAL · IUL ·
A · MDCCCVIII

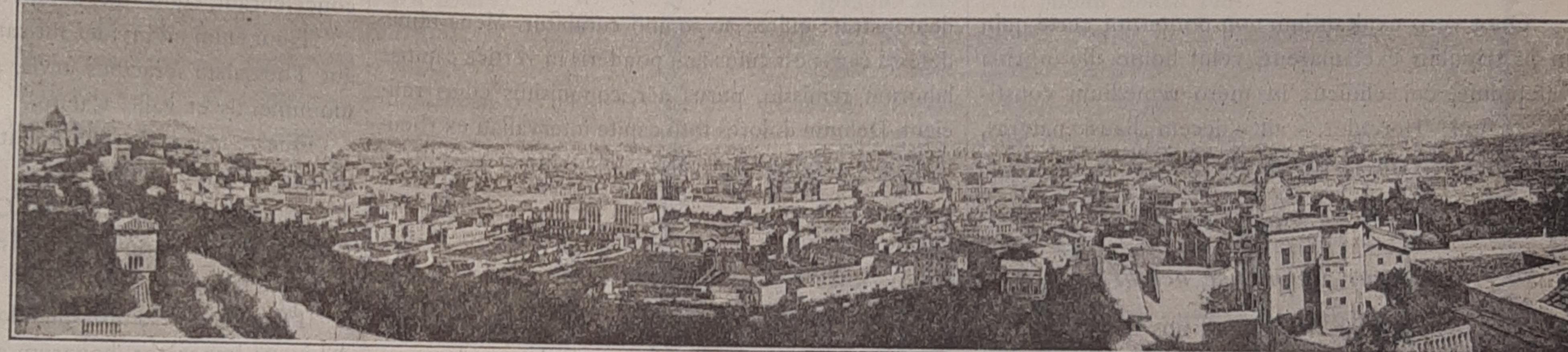
I. CUGNONI.

Petis a me, Guide, ut de *Paccio* nomine aliquid
dicam. Libenter faciam, brevissimis verbis. *Paccius*
(πάκιος) frequenter et *Pactius*, sed in marmoribus
Paccium nomen et *Paccianum* derivatum legitur.
Paccius Ovius sacerdos apud Samnites (Liv. X, 58).

De Paccio nomine.

Guidoni monacho Camaldulensi.

Petis a me, Guide, ut de *Paccio* nomine aliquid
dicam. Libenter faciam, brevissimis verbis. *Paccius*
(πάκιος) frequenter et *Pactius*, sed in marmoribus
Paccium nomen et *Paccianum* derivatum legitur.
Paccius Ovius sacerdos apud Samnites (Liv. X, 58).

Urbis prospectus e Ianiculo.

Paccius et *Vibius* duo fratres longe nobilissimi, Urbem
adierunt veniam a Romanis exposcendi causa, ut apud
Livium legimus, XXII, 15. Nomen cuiusdam *Pacci* M.
qui nihil habuit antiquus, nil iucundius quam dul-
cissima uti Attici familiaritate, a M. Tullio memo-
ratur, ad Att. 16. *Paccius* africanus a Senatu expulsus
post mortem Vitelli an. 70 habetur in hist. Tacit. 41.

Paccius tandem Antiochus rerum physicarum peritis-
simus, Philonidis pupillus, in Urbe commorasse ha-
betur. Ingentem pecunia vim brevi comparavit ex
quodam portentoso medicamento, cuius compo-
sitionis vel mixiturae secretum vivens nemini patefecit;
ast morti proximus, supremis tabulis Tiberio imper-
atori tradidit, ad mortuum solatum. Galen. in opere
cui titulus est *de compositione medicam.*; Scrib. Larg.
de medicamentis, Marcell. Emp. pariter in opere *de
medicamentis* de *Paccio* Antiocho saepe verba faciunt.

De mense octobri.

Vox Urbis per mensem oritur, qui omni tempore
et fere apud omnes gentes communi consensu inter
iucundissimos anni habitus est. Pulcherrimum au-
tumnus spectaculum iste praebet, atque tempestatis
suavitas ad negotia deponenda otiumque in subur-
bo requirendum induxit, ubi vineae pomariaque
plura fieri coeperunt. Sed Romani praesertim eam
peramarunt. Marti, rei Romanae parenti voverunt,
cui idibus octobribus equum in Campo Martio so-
lemni pompa mactabant; quatuor vero diebus post
in eius templo hostias ad tibicinem immolabant
milites armis instructi; ideoque dies ille armili-

Interea pleno quum turget sacculum ore,
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

(Iuv., Sat. XIV, 28).

strum appellatus. xiii autem ante kal. novembr., quippe Romanorum armis Aegypti subiectionem memorabat, peculiari Aegyptiaci nomine est coherestatus atque in fastorum numerum relatus, non secus ac iv idus eiusdem octobris, in quem *Augustalia* incidebant, a Senatu instituta, amplissimis honoribus prosequendi causa Asiae, Graeciae, Siciliae Parthorumque victorem. Neque tamen hae tantum feriae per mensem istum ductae sunt; adde *Fontinalia*, quae a medicando nomen habuere.

Fontinalia, Medica Romanorum.

Causa me latet, qua *Fontinalia* in templo quodam prope Capenam portam atque in viciniis agitata sint, ubi fontes puteique satis frequentes vario florum ac laureae ornato consergebantur, et ad mensem octobrem in more posita fuerint: tripudiane haec, quae aquae dici possint, *Medicis* opponebantur? In ipsis enim recentis vini solemnia, quod vetusto mixtum gustabatur, laeta palinodia, inter Latinas gentes maxime perulgata, aere personante:

*Vetus, novum vinum bibo,
Novo veteri morbo medeor.*

Quot vero exultantium non potuerunt certe quin in iis tripudiis exclamarent, velut homo ille infirma valetudine, cui clinicus in mero remedium constituerat, qui: *Hercule!* — ait — decem hausū pateras, multoque debilior factus sum!

Sequitur de mense octobri.

Quamquam huius mensis ad nos usque nomen, quod ex menstruis Romuli spatii est deductum, manavit, Romani ipsi plures immutarunt (Tiberii eiusque matris in honorem *Livium* appellarunt; Commodus imperator *Invictum* dixit; *Faustini* nomen a Senatu iussum ob memoriam Faustae, Antonini — cui Pio cognomen — uxoris), hominum vero nominisque eadem finis fuit. Ab Atheniensibus huic mensi nomen

inditum est *Pianepsion*, ex sacris Apollinis *Pianepsionibus*, in quibus fabae coquebantur; a Macedonibus *Hyperberetens* — id est postremus anni —; a Boeotiis *Demetrios*; a Cypriis *Demarchexagion*; ab Aegyptiis *Paophi*; a Iudeis, Chaldaica voce, *Marchesuan* — est autem iis secundus anni —; a Saxonibus *Saelman*; a Germanis *Veimon* — scilicet *vindemiatorius* —, etc.

Utilia.

Ils qui ex capite laborant.

Quot causae, tot species quibus capitum valetudo sensu percipitur. Clinicus quidam Londinensis causas eas remediaque opportuna refert: Molesta in frontem compressio, super oculis, vertiginibus fastidioque sociata, ex stomacho gignitur; cibo se parumper abstinerre oportet. Frontis molestia acuta cum febri morbi supervenientis indicium ostendit, optimumque est consilium clinici sententiam requirere. Dolor in fronte persistens, absque vero febri vertiginibusque, argumentum turbationis praebet in viis respirationis; frequentes autem dolores occipitis morbum hepatarium significant, ac deambulando sanabuntur. Molestia acuta, tempora percutiens, inopiam sanguinis; cum alterius tantum ex temporibus, magnam nervositatem demonstrat; quiete ac somno curabitur. Mens nimis defessa causa est cuiusdam ponderis in vertice capitum: laborum remissio, purus aer, conquisitus cibus reficiunt. Demum dolores toto capite intervallati ex rheumatismo oriuntur, qui calore devincuntur.

Iocosa.

Cum iamdiu coelestes deessent aquae, atque siccas perduraret, vir illepidus agricolae cuidam:

— Aeternae saluti consule — ait —; nisi enim imber ruat, crebrae in bestiis mortes.

Cui rusticus:

— Summis precibus coelum prosequar, domine, ut vitae saltem tuae parcat.

FORFEX.

sibi videbatur, nec quid illud esset diu cogitanti apparebat.

Postquam animus cum re concidit, Alexandriam profectus est proconsul, itinere nusquam cura vacuo usque Brundusium speque cito deiectus, quam conceperat, fore ut novis rebus videndis iungendisque amicitiis tandem aliquando posset mente consistere. Frustra etiam tentavit intermissam Urbis consuetudinem revocare, seque ingurgitare in voluptates, quibus animum a molestia avocaret. Denique ad ultimam perductus tristitiam, de erienda sibi lucis usura cogitare coepit; iamque rei certum constituerat modum, quum singularis quaedam in somnis obiecta species a diro eum consilio deterruit. Sibi enim visus est cymba amnem traicere et in opposita ripa cernere quasi servae figuram labore fractae ipsum prae-stolantis; eandem audire, data reverenter salute, dicentem, se ipsius esse moestitiam; processisse, ut obviam occurreret. — Tum primum expavit qui ad nullos casus antea extimuerat, simulque intellexit, si de altera vita cogitare sibi non liceret sine moestitia, hanc etiam post fata comitem futuram.

His pressus angustiis extremum consilium cepit percontandi philosophos, qui in Serapeo versarentur, si quam forte medicinam afferrent; sed qui difficilem extricaret nodum tolerandi ab ipso doloris exstitit nemo.

TEMPLUM VESTAE TIBURE

NEMINEM latet celeberrimas inter urbes Italae Tibur exstisse, prope Romam ad orientem, cui nomen inditum a Tiburto argivae iuventutis viro ac fratre Coracis et Catilli.

Haec et Virgilius meminit:

*Tum gemini fratres Tiburtia moenia linquunt,
Fratri Tiburti dictam de nomine gentem,
Catillusque, acerque Corax, argiva iuventus.*

(Aen., l. 7).

Tibur igitur argeo positum colono, et ripae molles, et dulces umbrae, et loci villarumque amoena sita sic ad se virorum excellentium ac poetarum attraxit amicos, ut hi nil dulcium exoptarent; et Horatius ipse, qui in agro tiburtino in villa sua rusticabatur prope gelidum rivum *Digentiae*,

Quem Mandela bibit rugosus frigore pagus,
(Ep. 18).

inibi supremum diem obire cupierit, inquiens:

Sit meae sedes utinam senectae.

Sed et Virgilius, Ovidius, Martialis, Statius, Silius Italicus aliique poetae ac scriptores delicias tiburtinas concelebrant, cuius mite solum maximi viri incoluerent.

Tibur enim nil invidet aut campis opimae Larissae, aut Thessaliae feracibus arvis, aut miris Athenarum monumentis et vallis Canopi.

Qua de re passim monumentorum vestigia, passim celebres villae, ubi Augustus, Maecenas, Quintilius Varus, ubi Brutus, Cassius, Centronius, Rubellius, Plautius, aliique innumeri, armisque togaque insignes, otia captabant.

Tiburtinae vero urbi splendorem maximum adiecit Adrianus imperator, bonarum artium cultor eximus, cum villam suam omnium magnificentissimam, postquam orbem romanum peragrasset, mirifice aedificavit.

Equidem vero inter celebriora Tiburis monumenta adnumerandum est **TEMPLUM VESTAE MATRIS** (vulgo dictum *Sibyllae*), quod hic representatum

Erat eo tempore sapientium facile princeps in civitate Timon Atheniensis, vir nobilis atque, ut habebatur, omni doctrina eruditus institutisque philosophorum abundans. Is, miti ingenio ac peracuto, multis ab annis Alexandriae degebat, mysteriis Aegyptiorum cognoscendis intentus. Quem ut *Cinna* comperierit longe alium a ceteris esse philosophis, angustis iis atque ieunis, brevi sibi eum arctissimo familiaritatis vinculo adiunxit. Insidebat in animo sensu forma quaedam eximia humanae vitae ad praeceptionis componendae, eratque doctrina cum dicendi copia et suavitate coniuncta. Quibus de rebus etsi magna esset admiratio adolescentis, stupor tamen longe maior iniiciebatur ore sensis ad ingentem tristitiam composito. Itaque saepe in eo fuit ut ex ipso quaereret causam moeroris, suumque animum aperebet.

Forte vespere quodam, quum, remotis arbitris, uterque in peristylio constitisset in mare porrecto, apprehensa manu sensis, adolescens acerbitalis suae virus evomuit, atque: — Hoc — inquit — vitae tandem mihi causa fuit consulendi philosophos. Te fortuna obiecit meae interpretem vitae; qui nisi meipsum mihi revelaveris, spem omnem ademeris, parem huic officio praestando quemquam futurum.

(Ad proximum numerum).

PETRUS ANGELINI.

ESTAE TIBURE

errimas inter urbes Italiae
eope Roman ad orientem,
urto argivae iuventutis viro
illi.

Tiburtia moenia linquunt,
n de nomine gentem,
orax, argiva iuventus.
(Aen., l. 7).

tum colono, et ripae molles,
villarumque amoena sita sic
ac poetarum attraxit ani-
arent; et Horatius ipse, qui
qua rusticabatur prope ge-

gosus frigore pagus,
(Ep. 18).

e cuperit, inquiens:
tinam senectae.

Martialis, Statius, Silius
sptores delicias tiburtinas
am maximi viri incoluere.
t campus opimae Larissae,
ris, aut miris Athenaram
i.

mentorum vestigia, passim
us, Maecenas, Quintilius
Centronius, Rubellius,
mique togaque insignes,

adorem maximum adiecit
n artium cultor eximius,
magnificentissimam, post
agras, mirifice aedi-

ebriora Tiburis monu-
EMPLUM VESTAE MATRIS
od hic repraesentatum

um facile princeps in ci-
uir nobilis atque, ut ha-
itus institutisque philo-
ingenio ac peracuto,
egebat, mysteriis Aegy-
tus. Quem ut Cinna
is esse philosophis, an-
sibi eum arctissimo fa-
nsidebat in animo senis
nae vitae ad praecepta
e doctrina cum dicendi

Quibus de rebus etsi
descentis, stupor tamen
senis ad ingentem tri-
be in eo fuit ut ex ipso
cumque animum ape-

uum, remotis arbitris,
asset in mare porrecto,
escens acerbatis suea
— inquit — vitae tae-
lendi philosophos. Te
retrem vitae; qui nisi
sem omnem ademeris,
o quemquam futurum.

PETRUS ANGELINI.

intuemur (pag. 4), opus mirae artis et pulchritudinis,
graeco potius quam latino artifici tribuendum.

Nec deest, qui iudicet aedem ipsam Herculi
Saxano dicatam fuisse (cui tamen non assentior),
qui Tibure, alio in celebri fano, maxima religione
colebatur.

Templum per pulchris columnis hinc atque hinc
circumscriptum cernimus atque elegantiori porta de-
coratum, quam veluti archetypum vir excellentissi-
mus in architectonica arte Bonarrotius habuit. In
epistilio mutila inscriptio legitur... L. GELLIO, idem
probabilis, qui templum restituit.

Illud Tiburis arces ac moenia supereminet, situ
admodum pulchro excitatum, et contra vestigia

ANNALES

DE RERUM CIVILUM SCRIPTORUM OFFICIO.

PERFACILE est, nostris hisce temporibus, homines
invenire, qui de republica saepe et libenter
discepunt. Plerique enim autem rem esse com-
munissimam, et prorsus in omnium ore habendam.
Quare et medicamentorum et fabae arabicae potionis
tabernae nec non cauponae et viliora conventicula,
a Plauto *desidiabula* nuncupata, redundant sententias,
et vaticiniis ex ore manantibus illorum, quibus videtur
scientia civilis non transgredi fines rudes intelligentiae.
Eorum ratiocinia non valde differunt ab iis, quibus

Perbelle igitur faciunt, qui summa ope nituntur
pro veritate et iustitia, atque scriptis vulgatis pro
viribus contendunt ut bonum pro malo, pietas pro
impunitate, abstinentia pro luxuria, liberalitas pro ava-
ritia, benevolentia erga alios pro amore sui ubique
floreant, atque altissimis radibus amplifcentur.

Ista res vel ad officium pertinet eorum scripto-
rum, qui de scientia civili atque de imperiis regundis
administrandisque disserunt ea maturitate et sapientia,
quibus indigit negotium tanti momenti.

Verum munus scriptorum huiusmodi, qui tantum
ephemeridibus exarandis dant operam, ni fallimur,
existimamus absolvendum si facta dictaque prescri-
bant, quae memoria digna videntur, satis habentes

SUMMO PONTIFICI LEONI XIII

LATINORUM AETATIS SUAE POETARUM FACILE PRINCIPI

DISTICHA

Dic, age, rursus alit Latiū tibi, Musa, poetam?
Fallor, an ipse Maro pectora nostra tenet?
Unde melos tam dulce sonat? cantoribus illa
Non, nisi Virgilio, mollis avena fuit.
Cum vero rapit hunc Phoebus maiora canentem,
En numerosa agitans carmina Flaccus adest:
Seu Mariae plectro gaudet committere laudes,
Maternumque rogat Virginis auxilium;
Seu vocat, hostili carum minitante ruina,
Anxius ad tutum Pastor ovile gregem.
Alta Dei meditans animo quot concipit hymnos,
Ore tot illius rorida mella fluunt.
Parcite Pierides fidibus certare profanis:
Astitit afflatus coelitus ore Leo!
En placidam viridi carpens sub fronde quietem,
Corruere aetas, arma, thronosque videt.
Bella videt, quas et peperit tibi, Francia, lauros,
Donec erat patriae consociata Fides.
I, Clodovae, pede i fausto, quem musa Leonis
Inserit heroum concilioque Dei!
Macte nova virtute, decus nostrum, alma Ioanna,
Felix o tantae carmine digna lyrae!

Cum vocat, approparet Superi, mala nostra levantque,
Ipsaque Mors coeli pandit amica vias.
Ferte, sed o plenis calathis!, nunc dona Camoenae,
Lilia puniceis fundite septa rosis.
En bonus ille Pater, tenui modulatus avena
Quae didicit cultor sedulus Hippocratis,
Tradere consilia auditur, queis robore vitam
Florentem possit ducere quisque suam.
Nonne igitur tibi magna satis laus, alme Sacerdos,
Hinc animas patriam, te duce, adire domum,
Quod facis ut valido pueri quoque corpore vivant?
Nil mirum: Pater es: te patris urget amor.
Salve, sancte Parens, hominum coelestis origo,
Per quem parta sibi saecula Christus alit!
Cinge tuas hoc flore comas, veniens quoque in aevum
Hac, utinam sero!, laude perennis eas.
Dum saecli perit irrita spes, te diva canente
Promissa, heu! dum nos vincla scelesti premunt,
Ipse Duce pueris cognoscere voce dedisti,
Coelica qui pius ad pascua ducit oves.

ALOISIA ANZOLETTI.

villae facundi Manlii Vopisci, cum ad eius pedes
inspiciantur

.... domus Albuneae resonantis,
Et praeceps Anio, et Tiburni lucus, et uda
Mobilibus pomaria rivis.
(Hor., l. I, Od. 7).

Sive iuxta Statium:

Illis ipse antris Anienus, fonte relicto,
Nocte sub arcana glauco exutus amictus,
Huc illuc fragili prosternit pectora musco,
Aut ingens in stagna cadit, vitreasque natatu
Frangit aquas: illa recubat Tiburnus in umbra.

Pergratam equidem voluptatem concipit qui, poe-
tarum versibus ac scriptorum narrationibus assuetus,
haec viserit loca, quibus natura pulcherrima pro-
modum coelestis horti tribuit ornamenta.

JOSEPHUS CASCIOLO.

Ludo et ioco uti quidem licet, sed sicut somno et quiete
libus ceteris, tum cum gravibus seriisque rebus satisficerimus.
(Cic., De Offic. I, 29).

vaniloqui ventilatores coram turbis obstupfactis di-
vinatoriam artem suam impudenter jactant.

At scientia civilis, quae ad respublicas regendas
et administrandas pertinet, quaeque vicissitudines po-
pulorum tangit, est res valde difficilis et acerrimarum
mentum tormentum.

Ex multorum levitate ortum est illud genus ephemeridum scriptorum, obbrobrium et scientiae et li-
terarum, qui loquuntur et obloquuntur de rebus per-
gravibus prorsus omnis consilii expertes, sesquipedali-
bus verbis utentes, quibus rudes et inconsci, facile
ad assensum rapti, eorum sententiam sequuntur et
malum pro bono excipiunt.

Ita fit ut vanae noxiaeque doctrinae vulgarentur,
quae animos exagitant vexantque, et impediunt quo-
minus societas hominum attingat finem a Deo pre-
stitutum, nempe felicitatem, mente errorum nescia,
serenoque animo comparatam.

Discordiae civiles, caedes, rapinae que omnia
grata permultis sunt, initium capiunt ex consuetudine
cum protervis ephemeridibus unde normam et ius
nonnulli sumunt prave cogitandi et morem agendi.

si parva, sed apta censura eorundem dictorum vel
factorum, potens sit ad mores hominum quodammodo
instaurandos.

Opus quod aggredimur, mirifice huiusmodi con-
silio respondet. Neque doctas disquisitiones, neque
interpretationes difficiles et quasi speciosas urgebi-
mus, potius officio fungentes auctorum illorum qui,
ordine temporum, facta maiores describunt.

Bis igitur in mense, uti propositum *Vocis Urbis*
expostulat, quandam speciem commentarii rei civilis
prescribemus, ne qui legunt expertes omnino sint
notitiarum quoad vicissitudines, quae maxime sunt
prae oculis habendae.

DE PACE TUENDA.

Atque ut incipiamus, primum locum tenent, hisce
extremis temporibus, illae Imperatoris Moscoviae Li-
terae de armis ponendis, deque pace universa huma-
nioribus artibus et consiliis procuranda.

Utinam mentes rectorum gentium leves non sint!,
et Literae illae, quibus benedicunt populi reformi-
dantes tantam copiarum magnitudinem in tam longe

proiecta rei militaris scientia, tam multiplici ad internectionem instrumento, auspicium sint pacis tuendae, cunctis civitatum ordinibus valde assentientibus!

Pacis tamen fundamenta firmiora et coniunctiora naturae non multo ante Leo XIII, quem Deus diutissime sospitet, hortatus est in percelebri Litera Encyclica ad populum italicum, qua effectricem causam et pacis et boni otii testatur esse concordiam in iustitia et maxime in caritate.

Exitus Literarum Imperialium incertus est. Testimonium tamen perhibent animorum bella, iure adversantium, ob magnae molis calamitatem, qua nunciam vacant arma minaciter districta, ad alendas, quam ad tollendas simultates et suspicione aptiora, ut edicebat idem sapientissimus Summus Pontifex in Allocutione, habita decem abhinc annis, die XI februarii MDCCCLXXXIX.

Sunt qui mente agitantes foedus, quod fertur pene initum a Germanis cum Britannis, non optime sperant de felici exitu Literarum Imperialium earundem.

Ad animos conterrando accedit illa Germanorum Imperatoris fervidior oratio, in epulo, quod Vestphaliae incolae appararunt mense superiore.

At nos tum urgebimus hanc rem, cum ad extremam rationem devenient Principes veteris Europae in concilio, quod habendum ferunt.

Pacis studium exhortatur etiam imperia Europae ut id prospiciant, quod mature providendum est in illam perniciem, quae minatur omnia divina atque humana miscere doctrinis et factis immanibus.

Caedes infanda Elisabethae Augustae omnibus bonis moerori fuit. Aliena illa clarissima foemina a re civili, religione et humanitate illustris, a viro suo atque Austriae et Hungariae populis diligebatur. In eius corde cultrum proditorie defixit quidam Luchen, obbrobrium et dedecus naturae, factioni illi addictus, quae conatum omnem parat in rerumpublicarum exitium.

EGNATIUS.

ACTA SANCTAE SEDIS

LITTERAS, iussa, decreta, responsa, quae Sedes Apostolica, aut Sacrae Congregationes Romanae dederint, summatim vel quandoque etiam per integrum referemus, eaque, quum res postulet, explanabimus. Quod alterum si fiat, nunquam doctrina nostra confisi, eoque minus ad arbitrium conficiemus, sed auctoritate suffulti magni nominis virorum, et, quum in promptu sit, ipsius Apostolicae Sedis.

Non omnia tamen, quae ex pontificis Congregationibus prodierint, prodenda curabimus: sed ea tantum seligenda, quae omnibus ubique catholicis, aut universo clero, aut saltem nationi alicui scitu necessaria nobis videbuntur: ut sunt, quae legem constituent, explanent, definiant, abrogent; quae viam quaestionibus magni ponderis tractandis persolvendis aperiant; quaeque de sacris ritibus, privilegiis Sodalitatum, indulgentiis ceterisque huiusmodi agant. Quibus omnibus addere satagamus, si qui Cardinales, aut Episcopi creati, aut de Ecclesia optime meriti honoribus aucti fuerint.

Quare Vox Urbis, quae Urbis praecipue sunt, fideliter referet.

Primo nunc, ea tantum damus, quae plures adhuc latere facile est; quamquam a longo tempore lata.

S. R. ET U. INQUISITIONI

Proposita quæstiones:

1^a An in facultate facta Ordinariis locorum dispensandi, in mortis articulo et quando non sup-

petit tempus adeundi Sanctam Sedem, super impedimentis quantumvis publicis, matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, contenta intelligatur facultas dispensandi super impedimento impediente mixtæ religionis.

Responsum, die 18 martii 1891, negative

2^a An super impedimento disparitalis cultus, etiam in articulo mortis, non aliter dispensari possit, nisi sub praescriptis conditionibus.

Responsum, die 18 martii 1891, cautions etiam in articulo mortis esse exigendas.

3^a An parochus possit ad sepulturam ecclesiasticam dare corpus mulieris aut viri catholici, cum infidelis vinculo tantum civili coniuncti, quem in mortis articulo invenerit sensibus destitutum.

Responsum, die 8 iulii 1898, dari posse sepulturam ecclesiasticam, si fidelis signa poenitentiae derit, tamen evulgatis resipiscentiae signis, et velitis ecclesiasticis pompis, et solennitatibus exequiarum: quod si in aliquo casu circumstantiae extraordinarie concurrant, adeundum esse Ordinarium, eiusque mandatis obtemperandum.

S. CONGREGATIONIS CONCILII

DECRETUM

SUPER EXCARDINATIONE ET ORDINATIONE CLERICORUM
datum die 20 iulii 1898.

« 1° Excardinationem fieri non licere nisi iustis de causis, nec effectum undequaque sortiri, nisi in cardinatione in alia dioecesi executioni demandata.

« 2° Incardinationem faciendam esse ab Episcopo non orenatus, sed in scriptis, absolute et in perpetuum, id est nullis sive expressis, sive tacitis limitationibus obnoxiam; ita ut clericus novae dioecesi prorsus mancipetur, praestito ad hoc iuramento ad instar illius quod Constitutio Speculatorum, pro domicilio acquirendo praescribit (1).

« 3° Ad hanc incardinationem deveniri non posse, nisi prius ex legitimo documento constiterit alienum clericum a sua dioecesi fuisse in perpetuum dimisum, et obtenta insuper fuerint ab Episcopo dimittente, sub secreto, si opus sit, de eius natalibus, vita, moribus ac studiis opportuna testimonia.

« 4° Hac ratione adscriptos posse quidem ad ordines promoveri. Quum tamen nemini sint cito manus imponendae, officii sui noverint esse Episcopi, in singulis casibus perpendere, an, omnibus attentis, clericus adscriptus talis sit, qui tuto possit absque ulteriori experimento ordinari, an potius oporteat eum diutius probari. Et meminerint quod sicut nullus debet ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis – ut in cap. 16. sess. 23 de reform. Tridentinum statuit; ita pariter nullum esse adscribendum novum clericum, nisi pro necessitate, aut commoditate dioecesis.

« 5° Quo vero ad clericos diversae linguae et nationis oportere ut Episcopi in iis admittendis cauti et severius procedant, ac nunquam eos recipient, nisi requisiverint prius a respectivo eorum Ordinario, et obtinuerint secretam ac favorablem de ipsorum vita et moribus informationem, onerata super hoc graviter Episcoporum conscientia.

« 6° Denique quoad laicos, aut etiam quoad clericos, qui excardinationis beneficio uti nequeunt, vel nolunt, standum esse dispositionibus Const. Speculatorum, quae ratae ac firmae semper manere debent ».

THOMAS.

(1) Scilicet: clericum vere et realiter babere animum in dioecesi, cui inscribitur perpetuo manendi.

EPISTULARUM COMMERCII

CL. EUGENIO L. – Genevam. – Tuas litteras perlittere accepimus. Quae autem scribis de Vox Urbis, nobis magnopere probantur; tibique et habemus et plurimas agimus gratias. Vale.

CL. CAROLO P. – Florentiam. – Opus plenum aleae sine dubio suscepimus. Illud vero, Deo opitulante, amicis litterarumque studiosis saventibus, nos expleturos esse speramus. Tibi omnia auspicatissima precamur. Plura otiosi, ac privatim.

REV. MO BENEDICTO F. – Lutetiam Parisiorum. – Vocem Urbis tibi vehementer commendamus, eiusque exemplaria istis adolescentibus perlegenda, multaque sociorum nomina ad nos mittenda tibi cordi fore confidimus.

CL. PETRO S. – Mediolanum. – Libri, quem ad nos misisti, recognitio in proximis habebitur numeris. Gratias plurimas ob amplissimas laudes, quibus Vox Urbis extulisti.

AMPLISS. IOSEPHO W. – Berolinum. – Exemplaria Voxis Urbis ad quos designasti mittenda curabimus.

REV. FRANCISCO C. – Neapolim. – Nomen et subnotationis pretium accepimus. Gratias, et vale.

CL. ALOISIO B. – Genuam. – Maxima sumus laetitia affecti quum audivimus, te ex Sicilia in istam celeberrimam urbem pro tuis in studiorum rempublicam meritis, docendi causa transductum fuisse; quem honorem tibi gratulamur. Res tuas in mensem decembrem; magnamque ad eas conficiendas adhibebimus curam. De satirae romanae natura scripturus est amicus Lucius. Te stare promissis atque valere iubemus.

AMPLISS. VINCENTIO L. – Augustam Taurinorum. – Maxime perdonentes, quod ex oculis laboras, Deo preces adhibemus ut quam citissime convalescas, bonaqua in posterum fruaris valetudine. Voxis Urbis interea memento, eique operam sedulam ne te pugnat tribuere.

A SECRETIS.

AENIGMA

(VULGO ITALICE SCI. IRADA)

Pars prior interdum velis ornatur et auro,
Altera pars prisco tempore nummus erat.
Uno iuncta simul verbo pars utraque gentem
Rapto viventem belligeramque notat.

Ex sociis qui huius aenigmatis interpretationem ad ephemeredis moderatorem miserint intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet libellum, omnibus suis numeris expletum, a societate S. Ioannis et S. Augustini typis elegantissime editum, cuius est inscriptio:

LEONIS XIII
IN MARIAM VIRGINEM
FLOSCULI

Magnopere legentibus commendamus ephemeredem, quae, SAC. ROMULO MURRI moderatore, inscribitur

LA CULTURA SOCIALE
POLITICA LETTERARIA
Editur ROMAE bis in mense,
Piazza S. Luigi de' Francesi, 29.

Pretium annum in Italia est Lib. 6 – Alibi, Lib. 8.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE – Ex Officina Forzani et Socii,

M COMMERCIO
ram. - Tuas literas perlittere
tem scribis de Voce Urbis, nobis
r; tibique et habemus et plu-
s. Vale.
tiam. - Opus plenum aleae sine
ud vero, Deo opitulante, amicis
s faventibus, nos expleturos esse
auspicatissima precamur. Plura
utetiam Parisiorum. - Vocem
commendamus, eiusque exem-
bus perlegenda, multaque so-
mittenda tibi cordi fore con-
num. - Libri, quem ad nos
proximis habebitur numeris.
mplissimas laudes, quibus Vo-
erolinum. - Exemplaria Voci
sti mittenda curabimus
polim. - Nomen et subnota-
nus. Gratias, et vale.
m. - Maxima sumus laetitia
s, te ex Sicilia in istam cele-
nis in studiorum rempublicam
transductum fuisse; quem ho-
Res tuas in mensem decem-
reas conficiendas adhibebimus
manae natura scripturus est
re promissis atque valere iu-
Augustam Taurinorum. -
quod ex oculis laboras, Deo
quam citissime convalescas,
ruaris valetudine. Voci Urbis
e operam sedulam ne te pi-
A SECRETIS.
GMA
CE SCIRADA)
is ornatur et atro,
ore nummus erat.
o pars utraque gentem
tamque notat.
enigmatis interpretatio-
derafore miserint intra-
us, gratis accipiet libe-
ris expletum, a societate
i typis elegantissime edi-
S XIII
VIRGINEM
CULI
commendamus ephemeri-
O MURRI moderatore,
A SOCIALE
TERARIA
ense,
' Francesi, 29.
Lib. 6 - Alibi, Lib. 8.
CIAMPI, iurisperitus.
Forzani et Socii.

L. Romanini et. Socii

ROMAE
VIA TOR MILLINA, N. 26-28

PRAEMIIS DECORATUM OPIFICIUM

Sacrarum Supellectilium textili disciplina fabrefactarum

sive phrygio opere, sive damasceno, sive acu discriminatarum,
sive auro, sive argento,
sive sericis intertextarum, item siqua sint ad Eccl. usum

Ibi et Calices, Ostensoria, Pyxides, Lampades, Reliquaria,
Thuribula, Aceriae,
ex argento, ex cupro, deauratae, deargentatae.

Suppeditor SS. D. N. Papae

VENALIUM INDEX IMAGINIBUS RERUM DISTINCUS GRATIS DABITUR

Numisma adiudicatum, Cicagi 1893

EQUES PHILIPPUS VITI

MARMORARIUS

ROMAE — Via Alessandrina, N. 51 e 52 — ROMAE

AFFABRE SCULPIT QUAE SUNT

AD SIMULACRA, ALTARIA, SACELLA

AEDICULAS

Uti patet ex operibus erectis ac refectis
in Basilica Lateranensi,
Liberiana, Laurentiana extra muros, Transtiberina,
Eudoxiana, etc.

BURN & OATES

LONDON W. - 28, Orchard Street, 28 - LONDON W.

Qui opera cardinalium ediderunt Waugham, Manning, Wiseman, Waltherne archiepiscopi, Hedley episcopi, Faber, nec non Patrum Societatis Iesu et Sancti Philippi Neri; qui itemque edunt

The Catholic Directory

ecclesiasticae in Anglia hierarchiae nuncius,

The Dublin Review, etc.

nulla impensa, in omnes orbis terrarum regiones libentissime
mittent Indicem ab ipsis novissime in quattuor partes 84 pa-
ginarum dispositum, libros catholicos omne genus comple-
tentem, legentibus utilissimum.

DOMUS ARALDICA CULLETON

AD NOTITIAM AUTHENTICAM STEMMATUM

ET AD FAMILIARUM ORIGINES AC PROPAGINES

Insuper ad tabulas Araldicas tum pingendas, tum cudentas

GENTIS INDICES

Sigilla aurea.

Annuli obsigniorii.

Sigilla pro abaco scriptorio.

INQUISITIONES ARALDICAE

Tesserae indicatoriae pro Libris.

Tesserae Nunciatoriae.

Cunei paginares pro Libris

Rationum, Officiorum, etc. etc.

Ibi etiam quaeque sunt venalia

quae apud chartarios mercatores

Ornatae appellations in quemvis

Sigilla pro quovis Grammateo - Cunei - Numismata

25, CRANBOURN STREET
LONDON - ENGLAND

EST ET INDEX RERUM IMAGINES ET PREMIUM OSTENDENS
DIRIBITORIALUM EXPENSARUM IMMUNIS

Numisma adiudicatum, Cicagi 1893

APUD FORZANI ET SOCIUM, EDITORES
ROMAE - Via Dogana Vecchia, 26 - ROMAE

DIVI

THOMAE AQUINATIS

ORDINIS PRAEDICATORUM DOCTORIS ANGELICI

SUMMA THEOLOGICA

AD EMENDATIONES EDITIONES IMPRESA
ET ACCURATISSIME RECOGNITA

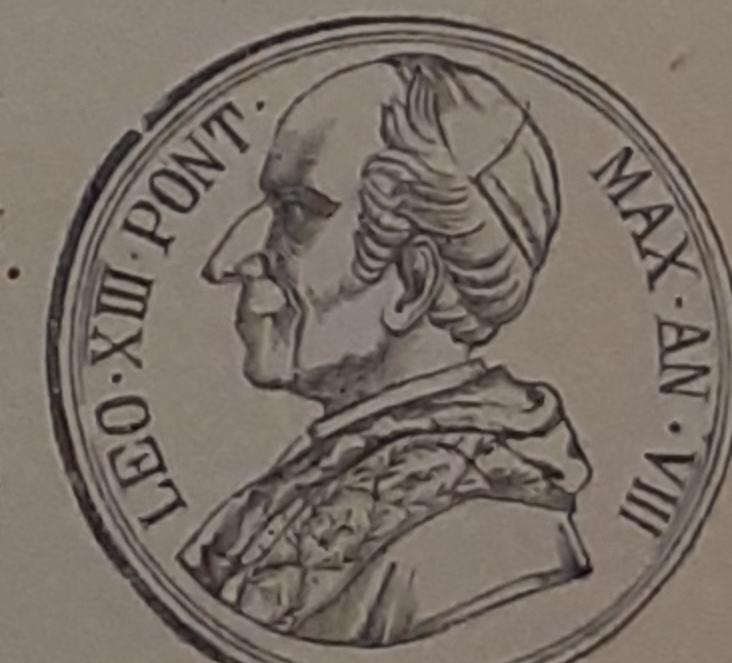

EDITIO

A LEONE XIII P. M.

gloriouse regnante

aureo numismate donata

INDICES nova prorsus methodo et ratione ita sunt digesti, ut
uno in conspectu tota rerum expositio pateat.

Opus integrum (pag. 5030, in-8) venit L. 15.

Desclée, Lefebvre & Soc.

SANCTAE SEDIS APOSTOLICAE ET S. RITUUM CONGREGATIONIS TYPOGRAPHI

PARIGI - LIONE - LILLA - TOURNAI - BRUSSELLE - BRUGES - GAND - MALINES - ANVERSA - TOLOSA

LIBRERIA CATTOLICA INTERNAZIONALE

ROMAE — Via Santa Chiara, 20-21 — ROMAE

Petitionibus, quae ad nos saepe saepius ab amicis pervenerunt experientiaeque nostrae cedentes, permagnam Officinam Librariam Romae adaperimus, cui titulus: LIBRERIA CATTOLICA INTERNAZIONALE, ubi, praeter editiones quae in Officinis nostris ceduntur, inveniuntur quoque opera de re theologica, philosophica, liturgica, historica, literaria, etc. quae ex aliis Officinis librariis sive italis sive exteris produnt. Opus utique laboris ac difficultatis plenum; sed cum opportunum valde, ne dicamus necessarium, esset, bonum sortitum est exitum. Ut illum assequeremur nulli pepercimus labore, nullis expensis: domicilium in alium locum magis idoneum atque elegantiorem iam transvexus, et quam citius in lucem prodibit Catalogus completus generalis, qui gratis distribuetur.

Enixe adpreciamur auctores qui de re theologica, philosophica, literaria, etc. scriperunt, ut ad nos mittere velint saltem duo exemplaria operum suorum, pretium nobis indicantes, quae apud nos custodientur ut veneant.

Librarii vero et editores velint ad nos mittere Catalogos operum suorum; nobisque curae erit ut longe lateque innescant.

Desclée, Lefebvre & Soc.

Éditiones Liturgicae

quae Typis Societatis Desclée, Lefebvre & Soc. in lucem prodeunt, revisae atque approbatae sunt a S. Rituum Congregatione.

Missalia.

Missale Romanum, in-fol. (40 × 27 1/2). Solutum: Lib. 40; religatum marocchino rosso, foliis flavi coloris: Lib. 55; inauratis: Lib. 60.

Missale Romanum, in-fol. parvo (34 1/2 × 23 1/2). Solutum: Lib. 30; religatum ut supra: Lib. 42 vel 47.

Missale Romanum, in-4 (30 1/2 × 21 1/2). Solutum: Lib. 20; religatum ut supra: Lib. 30 vel 34.

Missale Romanum, in-8 (24 1/2 × 15 1/2). Solutum: Lib. 10; religatum ut supra: Lib. 16.50 vel 18.50.

Missale Romanum, in-18 (14 1/2 × 8 1/2). Solutum: Lib. 6; bazana religatum, foliis rubri coloris: Lib. 8; zigrino, foliis inauratis: Lib. 10.50.

Missale parvum, in-32 (12 1/2 × 7 1/2), IUXTA MISSALE ROMANUM, IN QUO CONTINENTUR OFFICIA TOTIUS ANNI, TAM DE TEMPORE, QUAM DE SANCTIS, ACCEDUNT NONNULLA IN APPENDICE PRO VESPERIS ET LAUDIBUS VESPERNIS DISPOSITA. Solutum: Lib. 2.50; tela religatum, foliis rubri coloris: Lib. 3.50; zigrino, foliis inauratis: Lib. 5.

Missae pro Defunctis, in-fol. (40 × 27 1/2). Solutum: Lib. 3.50; tela religatum: Lib. 7.

Missae pro Defunctis, in-fol. parvo (34 1/2 × 23 1/2). Solutum: Lib. 2.75; tela religatum: Lib. 6.

Epistolae et Evangelia, in-fol. magno (40 × 27 1/2). Solutum: Lib. 15; ligature ad libitum.

Canon Missae ad usum Episcoporum ac Praelatorum solemniter vel private celebrantium, in-folio magno (43 × 29 1/2). Solutum: Lib. 25; ligature ad libitum.

Missae Solemniorum festorum e Missali Romano excerptae ad usum Episcoporum ac Praelatorum solemniter celebrantium, in-fol. magno (40 × 27 1/2). Solutum: Lib. 15; ligature ad libitum.

Missale Monasticum, in-fol. parvo (34 1/2 × 23 1/2). Solutum: Lib. 30.

Missale ad usum FF. Praedicatorum, in-folio parvo (34 1/2 × 23 1/2). Solutum: Lib. 40.

Breviaria.

Breviarium Romanum, 2 vol. in-4 (28 × 19 1/2). Editio choralis, permagnis characteribus impressa. Solutum: Lib. 48; religatum: Lib. 54; zigrino, foliis inauratis: Lib. 64.

N.B. — Omnes praedictae editiones novissimas additiones atque emendationes continent; charactere rubro nigroque impressae sunt; pluribus sacris figuris aliisque ornamenti, necnon cantu ecclesiastico ornatae sunt.
Plura etiam adsunt SUPPLEMENTA pro diversis locis vel Congregationibus religiosis.

Catalogus omnium nostrarum editionum liturgicarum cum speciminiis et pretio ad rogantes mittetur. Venales autem prostant omnes nostrae publicationes in sequentibus sedibus, ubique sub ipsomet nostro nomine: ROMA, via Santa Chiara, 20-21 — PARIS, rue St-Sulpice, 30 — LILLE, rue du Metz, 41 — LYON, rue Victor Hugo, 5 — BRUXELLES, rue de la Montagne, 52 — GAND, rue aux Vaches, 16 — ANVERS, Kipdorp, 22 — TOURNAI, Avenue de Maire

ET APUD OMNES BIBLIOPOLAS.

¶ OMNIUM CATHOLICARUM EPHEMERIDUM SUBNOTATIO PER NOS FIERI POTEST ¶